

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра психології та соціальних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Кузнєцова О.А.

28 серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Психологічний спецпрактикум (практична психологія), психологічний
супровід осіб з особливими потребами**

Ступінь бакалавра

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма Психологія

Миколаїв – 2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Савенкова Ірина Іванівна, професор кафедри психології та соціальних наук, доктор психологічних наук.

РЕЦЕНЗЕНТ: завідувач кафедри практичної психології, доктор психологічних наук, професор Лозова Ольга Володимирівна

Програму схвалено на засіданні кафедри психології та соціальних наук

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри психології та соціальних наук И.С. (Савенкова І.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології:

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету Ч. (Чугуєва І.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії університету К. (Кузнецова О.А.)

Анотація

Дана дисципліна надає змогу студенту оволодіти змістом понять "прикладна психологія", "практична психологія", "спеціалізації психологічної науки", "Національна система соціально-психологічної служби України"; розуміння специфіки основних видів, напрямків та форм діяльності практичного психолога. Поглиблює знання основних положень міжнародних та міжрегіональних документів про права людини та дитини; законодавчих актів про соціально-психологічну службу України;

Акцентується увага на специфіці діяльності практичного психолога в різних сферах соціальної практики (система освіти, правоохоронні органи, наука, культура, медицина, бізнес, політика тощо), її завдань, функцій та цілей;

Ключові слова:

Практична психологія, консультування, соціальна психологія, діяльність психолога, соціальна практика, запит, клієнт.

Annotation

This discipline allows the student to master the content of the concepts "applied psychology", "practical psychology", "specialization of psychological science", "National system of social and psychological service of Ukraine"; understanding the specifics of the main types, directions and forms of activity of a practical psychologist. Deepens knowledge of the main provisions of international and interregional documents on human and child rights; legislative acts on the social and psychological service of Ukraine;

Emphasis is placed on the specifics of the activities of a practical psychologist in various fields of social practice (education system, law enforcement, science, culture, medicine, business, politics, etc.), its tasks, functions and goals;

Keywords:

Practical psychology, counseling, social psychology, psychologist's activity, social practice, inquiry, client.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологічний спецпрактикум (практична психологія)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: вміння та навички, необхідні в практичній діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: «Вікова та педагогічна психологія», «Соціальна психологія», «Психодіагностика», «Психологія тренінгової роботи», «Основи психологічного консультування».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. *Мета курсу:* забезпечити професійну компетентність практичних психологів у сфері надання психологічної допомоги завдяки засвоєнню основних теоретичних напрямів і практичних навичок практичної психології; сприяння підготовці до виконання професійних функцій практичного психолога за різними спеціалізаціями.

1.2. *Основними завданнями вивчення дисципліни є:*

- оволодіння змістом понять "прикладна психологія", "практична психологія", "спеціалізації психологічної науки", "Національна система соціально-психологічної служби України"; розуміння специфіки основних видів, напрямків та форм діяльності практичного психолога;
- знання основних положень міжнародних та міжрегіональних документів про права людини та дитини; законодавчих актів про соціально-психологічну службу України;
- розуміння специфіки діяльності практичного психолога в різних сферах соціальної практики (система освіти, правоохоронні органи, наука, культура, медицина, бізнес, політика тощо), її завдань, функцій та цілей;
- знання етичних принципів діяльності практичного психолога, освітньо-кваліфікаційних характеристик, прав і обов'язків психолога; форм професійної взаємодії практикуючих психологів з іншими фахівцями;
- усвідомлення вимог до особистості практикуючого психолога та знання шляхів вдосконалення професійних якостей та здібностей практичного психолога;
- вміння на основі документів, які регламентують діяльність психологічної служби конкретної спеціалізації психолога, визначати мету, завдання, функції діяльності практичного психолога в певній сфері соціальної практики;
- підвищення рівня вимог до особистості та професійних характеристик практикуючого психолога за різними спеціалізаціями, пізнавальних здібностей і реалізації творчих можливостей у майбутній професійній діяльності;
- сформованість потреби до самовдосконалення і саморозвитку професійно важливих якостей та необхідної для цього мотивації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

ФК 6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Соціальна зумовленість розвитку практичної психології.

Тема 2. Визначення практичної психології, її завдання та структура.

Тема 3. Психологічна служба в організації та в системі освіти.

Тема 4. Характеристика професії практичного психолога. Особистість практичного психолога.

Тема 5. Основні види діяльності соціально-психологічної служби: психологічна профілактика та психологічна просвіта.

Тема 6. Основні види діяльності соціально-психологічної служби: психологічне консультування; психодіагностична робота і психологічна корекція.

Тема 7. Психологічна допомога сім'ям.

Тема 8. Соціально-психологічний захист населенню.

Тема 9. Юридична практична психологія.

Тема 10. Практична політична психологія.

Тема 11. Діяльність психолога у галузі спорту та військової психології.

Тема 12. Соціально-психологічний захист населення.

Тема 13. Юридична практична психологія.

Тема 14. Практична політична психологія.

Тема 15. Діяльність психолога у галузі спорту та військової психології.

3. Рекомендована література

Базова:

1. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник / Т.В. Дуткевич, О.В. Савицька – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
2. Панок В.Г. Психологічна служба: навчально-методичний посібник для студентів і викладачів / В.Г. Панок. – Кам'янець-Подільський: ТОВ Друкарня Рута, 2012. – 488 с.
3. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посіб. / Юлія Олексіївна Приходько. – 3-е вид. – К.: Каравела, 2012. – 248с.
 4. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика: підручник / Терлецька Л.Г. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013. – 608 с.
 5. Tomaszewski T. Wstep do psychologii. – Warszawa, 1963. Panstwowe Wydawnictwo Naukowe. – 296 s.

Допоміжна:

1. Алёшина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. — М.: Редакционно-издательский центр Консорциума “Социальное здоровье России”, 1993. — 172 с.
2. Ахола Т., Фурман Б. Психотерапевтическое консультирование. Беседа, направленная на решение. – СПб.: Речь, 2001. – 160 с.
3. Абрамова Г.С. Практическая психология. — 4-е изд., перераб. и доп. — Екатеринбург: Деловая книга, 1999. — 512 с.

4. Бажутина С.Б., Воронина Г.Г., Булах И.П. Практическая психология в вузе и школе. – Луганськ: Янтар, 2000. – 113 с.
5. Ваннесе А. Слушая других: как велика необходимость высказаться. Записки волонтера-консультанта. — Нижний Новгород, 1994. — 87 с.
6. Верко С.С. Психолог в організації: «за» і «проти» // актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. – Т.Ч. – К.: Інститут психології ім. Г.С.Костюка, 2002. – С. 207- 211.
7. Гулина М.А. Терапевтическая и консультативная психология — СПб.: Речь, 2001. — 352 с.
8. Демьянов Ю.Г. Основы психопрофилактики и психотерапии: Пособие для студентов психол. ф-тов ун-тов. – СПб: Паритет, 1999. – 244 с.
9. Дерманова И.Б., Сидоренко Е.В. Психологический практикум: Межличностные отношения: Метод. Рекомендации. – СПб.: Речь, 2001 – 40 с.
10. Основы практичної психології / В. Панок, Н. Чепелева, Т. Титаренко. – К.: Либідь, 2001. – 534 с.
11. Панок В. Г. Стратегія розвитку психологічної служби системи освіти України: методичний посібник / В.Г. Панок, І.І. Цушко – К.: Ніка-Центр, 2004. – 128 с.
12. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М.Степанов. – К.: «Академвидав», 2006. – 424 с. /Енциклопедія ерудита/
13. Психология высшей школы / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович, С.Л. Кандыбович. – Мн.: Харвест, 2006. – 416с.
14. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: учеб. пособ.; в 2 кн. / Е.И. Рогов. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. – Кн.1: Система работы психолога с детьми разного возраста. – 384 с.
15. Рабочая книга практического психолога: пособ. / [под ред. А.А. Бодалёва, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева]. – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 640 с.
16. Словарь психолога-практика / Сост. С. Ю. Головин. — 2-е изд., перераб. И доп. — Мн: Харвест, М.: АСТ, 2001. — 976 с.
17. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций. — СПб.: прайм-Еврознак, 2001. — 448 с.

Інформаційні ресурси

http://www.koob.ru/practic_psychology/
<http://www.zipsites.ru/psy/psylib/>
<http://library.evro-bit.ru/>
<http://www.alleng.ru/d/psy/psy075.htm>
<http://www.twirpx.com/files/humanitarian/psychology/practice/>
<http://youmustknow.ru/lib/Book-19-67.html>
<http://www.twirpx.com/file/47189/>
<http://www.tisbi.ru>
<http://www.dcz.gov.ua>
<http://www.psychologos.ru/>
<http://psyjournals.ru/articles/22896.shtml> <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1328749>
http://flogiston.ru/magazine/jpp_2006

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: самостійна робота, контрольна робота, виконання ІНДЗ, банк тестових питань для перевірки знань.